

Innehåll:

Valpars behov	2
Från valp till husdjur	2
Trygghetsskapande/ relationsbyggande åtgärder	2
Lek	3
Ledarskap	3
Lydnad	4
Kommunikation	4
Kontakt	5
Typer av förstärkning (negativ/ positiv)	5
Belöningar	6
Bestraffningar	6
Inkallning	7
Koppelträning	7
Gå fot	7
Långsiktighet	8
En hund ... eller flera	8
En husse... eller flera	8
Inne eller ute hund?	8
Sovplats	9
Bunden eller fri	10
Lagen om skötsel av hundar . . .	10

Brukshundar tränas olika beroende på vilken uppgift de ska utföra. Under de olika brukshundssidorna kan du läsa mer om det.

Hundar ska tränas utifrån sina förutsättningar. Varje ras, varje individ och varje situation kräver olika träningsmetoder. Innan du börjar träna din hund för dess specialområde krävs en allmän lydnad hos hunden. Detta bör starta på ett lättamt sätt redan under valpstadiet. Denna grundläggande uppfostran är i stort sett samma oavsett ras eller framtida uppgifter. Det finns många olika åsikter om vilka metoder som

är riktiga. Viktigt är att inse att din situation med din valp är i viss grad unik. Ni är två individer. Det är endast du som ser helheten kring ditt liv och din valps liv. Perfekta ideal är svåra att nå upp till. Teorin liknar inte alltid praktiken. Du kommer här ibland få motstridiga råd. Du måste kunna anpassa de råd/fakta du hittar till just din situation.

Somliga vill ha hunden i sängen och vid matbordet, andra drar gränser och har hunden i hundkoja och vill att hunden ska äta åtskilt.

Vissa tycker rastning 4 gånger om dygnet är OK, andra menar att en hund ska leva med ständig tillgång till naturen.

Vissa tycker det är OK att ha en hund i en lägenhet, andra menar att hundar inte passar i städer.

Den ena falangen kan kalla den andra "naiva djurälskare", den andra kan kalla den förra för "djurplågare". Båda tycker sig "ta hand" om sin hund.

Valpars behov

En hund behöver det människor behöver fast på ett annat sätt:

- Tillgång till mat, eller snarare någon som matar dem.
- De behöver en flock, att känna att de tillhör det vi människor kallar en familj. En husse/matta som visar att de tycker om dem.
- De behöver veta sin ställning och uppgift i denna familj/flock.
- De behöver skydd, det vi kallar ett hem, en sovplats.
- De behöver få utrymme/tid att leva ut sina instinkter: leka, jaga, valla, vakta (revir), spåra - för att inte tala om att få utlopp för sin sexualitet.

[User:Sebastian Näslund](#)

Från valp till husdjur

Frågor om när valpar kan "tas" och hur övergången bör ske.

- Registrering och vaccinering.
 - Valpmat.
 - Rumsren.
 - Hundars relation till gödsel, avföring o dyl
 - Hundars hygien
- Utveckla...

Trygghetsskapande/reasonsbyggande åtgärder

Före uppfostran kommer en fas där du måste fokusera på bygga en relation med din hund, en fas där den lär sig sitt namn och förstår att ni "hör ihop".

- Att själv mata hunden.
- Visa tydligt och konsekvent ledarskap (se nedan).
- Mycket fysisk kontakt, gärna "utan anledning" bara för att visa att "jag ser dig, jag gillar dig".
- Sova nära varandra.
- Du kommer behöva handha din hund. Kunna inspektera hans tassar, öron, mun, ögon. Kunna massera, behandla skador, ta bort fästingar e t c.
- Ta mycket i din hund, skapa lugna stunder.
- Studera din valp så mycket som möjligt, speciellt när han är fri och gör som han vill, när han inte försöker vara dig till lags.
- Försök förstå din valps tankevärld.
- Ge din valp så mycket erfarenheter som möjligt. Han växer i självförtroende med det han upplever. Uppmuntra valpen upptäcka, våga. Träffa människor och djur och maskiner (här bör du tidigt ha åtanke vilka uppgifter din vuxna hund förhoppningsvis ska klara av). Gör dessa upptäckter/erfarenheter tillsammans - gå före och visa din relation till det som händer. Förstärk och spela ut dina känslor/reaktioner. Som: Nyfiken, glad, avvaktande, försiktig, lekfull e t c
- Lär din valp olika temperament. Få honom lugn. Få honom att förstå skillnaden på lek, lugn, allvar. Låt det ta tid.
- Visa valpen skillnaden mellan att ha din fulla uppmärksamhet, och att vara negligerad (att vara negligerad är en stark negativ förstärkning, d v s ett straff).

Lek

Underskatta inte din valps behov av att leka.

Precis som för barn så är valpens lek en föreberedelse för vuxenlivet. Hundens lek handlar ofta om att söka, gräva, jaga, slåss, springa, vakta. Leken är ett sätt att socialt binda flocken/familjen samman. Mycket kroppskontakt och stunder av kel.

Lek mycket med din valp, bli inte arg på dess outtömliga lekfullhet, men sakta lär den skillnaden på när du vill leka och när du vill hålla på med "människogöra". Det bör med tiden vara du som startar och avslutar leken, annars får du en hund som ofta försöker tvinga dig att leka. Det finns naturligtvis undantag till alla regler, situationer då det är bra att inte vara konsekvent. Om du t ex varit borta från din valp väldigt länge och kommer tillbaka och denne blir tokglad att se dig och vill hoppa, bita dig kärleksfullt, slicka, nafs - det är inte stunden för kadaverdisciplin och börja träna återhållsamhet - varför inte bara uppskatta att banden är så starka.

Ledarskap

Om detta har det sagts mycket.

Det ska vara tydligt att det är du som bestämmer. Det behöver inte betyda att du "dominerar" din hund. Inte domderar eller är aggressiv. "Att leda" betyder snarare den som "tar hand" om och tar vissa beslut för att livet och vardagen ska bli lyckosam.

Det ska kännas att det är du som har mest livserfarenhet. Det är du som känner dig trygg i nya situationer. Det är du som är modigast, som går först fram. Din hund ska se till dig för ledning. I en bra relation så

vänder sig din hund och tittar på dig i varje situation och undrar vad du tycker. Dina privilegier som ledare är att få bestämma, visa vägen, att få mat först etc - dessa "fördelar" och ansvar tilldelas du om din hund "gillar" och respekterar dig. Du måste vara en tillgång i din hunds liv (se punkterna om behov och naturligt beteende ovan)

Det diskuteras mycket om vad en flockledare är och hur denne utövar sin makt. Artikeln nedan problematiserar begreppet.

<http://www.dogma.nu/artiklar/den-missuppfattade-dominansen>

Klart är att du har valt att bestämma över din hund. Om den inte var kontrollerad (inlåst med dig, fasthållen i ett snöre, matad enbart av dig) vad skulle den då ta sig för. Om den hade mat överallt och fick springa fritt, vad skulle den göra då? Frågan är överflödigt då du valt att vara din hunds "herre". Om du börjar tidigt med rätt metoder kommer ditt ledarskap bygga på respekt och trygghet (inte rädsla för din styrka eller rädsla för bestraffning). Du blir för din valp den trygga punkten, den goda livet den inte vill vara utan.

Ta tillfället att ibland brottas (lagom) med din hund. Se till att det är uppenbart vem som är starkast, att din valp hamnar på rygg och du är överlägsen. Det känns tryckt för valpen att ha en stark flockledare. Men samtidigt är det kul/självförtroendeskapande att ibland få vinna lite.

Lydnad

Om du har ambitioner att "bygga" en brukshund måste först en grundläggande lydnad finnas på plats. Det är viktigt att börja tidigt, men samtidigt inte överlasta valpen och förvirra den.

Ha inställningen att du fostrar en mycket okunnig, men intelligent individ. Förväntningar skapar högre prestationer.

Hundar har interagerat i tusentals år och förutsättningarna finns där på genetisk nivå.

Missförstånd är oundvikligt. Ta det med ro, lämna det därhän, fortsätt en annan dag.

Nonchalera missförstånd och kela lite och gå vidare.

Lydnad handlar om att ladda ord/ljud/signaler med betydelser, och skaffa ett språk som finns mellan dig och din hund. Detta är mestadels ett mänskligt språk, men du bör vara medveten om hur djur kommunicerar sinsemellan. Att ditt tonfall och kroppsspråk och "energi/attityd" är mycket avgörande. Det finns de som hävdar att vi delvis har nytta av att härma djurbeteende, t ex hur en tik tillrättavisar eller tar hand om sin valp.

Kommunikation

Det första interagerande du gör med hunden bör helt enkelt vara att: "se glad ut, sträck ut armarna och prata snällt".

Vill du försöka stoppa ett beteende så visa ogillande genom att säga t ex nej med stegrande strängt tonfall.

Viktigt: om ett kommando inte fungerar första eller andra gången - UPPREPA det inte. Ordet försvagas varje gång det inte fungerar.

Skrik aldrig för att förstärka. Skrik bara om hunden är långt bort.

Du kan behöva komplettera ord med att fysiskt stoppa hunden. Speciellt i början.

Tänk på att även hundar har egenheter, de kan vara disträa, glömska ha former av milda störningar (adhd eller liknande).

Hundar kommunicerar med:

- Kroppsspråk (svans, skutt, päls, öron e t c)
- Men munnen: bitas, slicka, nosa
- Med lukter
- Med ljud: gny, skälla, morra

Det är alltså olämpligt att ständigt försöka stoppa det naturliga beteendet. Din valp behöver få slicka på dig, och lekfullt bita dig för att visa att han/hon tycker om dig och att ni hör ihop. Men det är du som bestämmer när det är lek och när det ska vara lugnt. Om valpen biter dig för hårt, bli inte arg i början, visa bara tydligt att det gjorde ont (högt, aj utrop kan fungera), så ska du se att valpen är försiktigare. Vissa mattar/hussar påstår att de biter tillbaka för att markera.

Kontakt

För att du ska kunna träna lydnad med din valp måste du kommunicera och interagera med din hund. Första steget är alltid kontakt - att få din hunds uppmärksamhet. Du får bara din hunds uppmärksamhet om den har en anledning att uppmärksamma dig - ett motiv. Mat (att äta) är ett tydligt behov (motiv) hos din valp. Du bestämmer över maten. Det är din mat till dess att du ger den till din hund. Låt din hund först ta kontakt med dig, se dig, innan du ger bort maten. Ögon/ansiktskontakt.

Ert språk:

Ord

Tonfall

Signaler (kroppsspråk, handsignaler)

Grader av uppmärksamhet från din sida.

Beröring

Med tiden kommer din hund läsa dig, du tankar och hunden känner vad som är på gång. Din hund kan också avläsa dig på ett sätt du inte kan - med sin nos (luktsinnet) och utifrån det dra slutsatser om vem/vad du är och hur du "mår". På samma sätt har du ett "sinne" - ett sätt att avläsa din hund som du är ensam om - det högre medvetandet - förmågan att analysera din valps beteenden. Det sägs dock att en normalhund har en människo två-åringens intellekt, vilket är en fantastisk hjärna - så underskatta inte din hund. Den tänker - men med andra prioriteringar än du.

Typer av förstärkning (negativ/positiv)

Belöning och/eller bestraffning.

För att skapa en nära relation som varar hela hundens liv, så måste hunden VILJA lyda dig. Inte tvings att lyda dig. För detta är positiv förstärkning lämpligast. Att belöna det beteende du vill se.

Ledorden är tydlighet och konsekvens när beteenden ska förstärkas, eller beteenden ska tonas ner/ stoppas.

Lägg ner mycket tid på detta i början av er relation så blir de kommande åren smidigare.

Belöningar

- Valpar trivs med fysisk kontakt, de är fysiska varelser, inte lika intellektuella som människor. Att bli rörd, kelad med, lekt med, klappad, masserad - är belöning.
- Glada tillrop och uppmuntran är belöning. Hundar, likväl som människor, gillar att bli bekräftade och få komplimanger.
- Att få godis är en belöning, och också det som fungerar bäst. Dock finns det de som menar att godisbelöningen inte ska komma jämt, utan ibland ersättas med en klapp, du kan lätt bli en godismaskin som hunden försöker manipulera.

Förstärk ett beteende medan det pågår, ge belöningen medan det pågår, upprepa kommandot medan beteendet pågår.

Vissa menar att du måste reagera inom 0.8 sekunder och innan dess belöna eller "bestraffa".

Kommer din reaktion på hundens beteende för sent så kopplar den inte ditt beteende till vad den just gjorde.

Bestraffningar

Bestraffning kan tolkas som att ett negativt beteende ska få en konsekvens.

(minns att denna ev bestraffning måste komma DIREKT)

En hund förstår och känner om du uttrycker ogillande.

Kanske i form av vissa ord: Nej, usch, fy... Därtill läser hunden din "känsla" som den uttrycks i ton och kroppsspråk-

En hund förstår dock inte ordet INTE.

"Du får inte gå in där" är meningslöst att säga.

Olika bestraffningar:

- Ett hotfullt, varnande tonfall.
- Negligera hunden.
- Hålla fast hunden. Omild behandling, leda bort.
- Stänga in, binda fast i ensamhet. Detta är det värsta straffet, att stängas ut från sin flock, t o m slag på nosen, "dask i ändan" är psykologiskt mildare än att stängas ut.
- Det råder delade meningar om detta, men det kan vara nödvändigt att så småningom visa en mycket arg husse/matte. Detta även om du inte är arg. Du kanske måste spela teater. Din valp kan ha nytta av att veta vad den yttersta konsekvensen kan bli i en oönskad situation. En situation där du måste få 100% uppmärksamhet blixsnabbt och på ett ögonblick stoppa en situation som är på väg att uppstå. En situation då valpens liv är i fara, eller ett annat djurs eller människas hälsa.

Det är naturligtvis mest önskvärt att denna grundläggande respekt för dig som flockledare istället bygger på ett förtroende byggt på positiv förstärkning och en längre erfarenhet av en trygg ledare som alltid vet bäst.

Det är lika lite meningsfullt att bli rasande på en valp som ett barn. Det kan lika gärna skrämma och skapa avstånd. Motverka sitt syfte. Man kan inte bli arg på valpen över något som den inte förstår.

Förhoppningsvis har du lyckats träna in lydnad hos din valp innan en sådan allvarlig situation uppkommer. Då kommer du kunna hantera situationen innan den blir allvarlig eller går överstyr.

Mer..

[Mer om förstärkning \(länk\).](#)

Inkallning

Det är viktigt att en valp lärs upp att alltid komma till sin ledare.

Bästa sättet är att din valp kommer till dig för att den gillar dig, för att du är intressant, för att det är "skönt" att vara med dig (se belöningar).

Om hunden inte kommer. Upprepa kommandot, fast gladare, håll ut armarna och huka dig. Om den inte lyssnar så tjata inte. Testa att gå därifrån fort, helst gömma dig. Valpen ska uppleva det som att flocken springer iväg och riskerar att försvinna och då vill den självklart hänga med. Försök ALDRIG jaga ifatt en hund, du är dömd att förlora och hunden kommer att minnas och utnyttja det.

Kommer inte en valp på inkallning, vilket är tämligen naturligt i början, så är man inte tillräckligt intressant och rolig. Inkallning tränar man med positiv förstärkning, var intressant, rolig så att hunden VILL komma till dig. Funkar inte det med bara rösten använd godis, någon rolig leksak o.s.v.

Ta för vana i början att varje gång hunden är på väg mot dig så säg: "kom hit" (glatt). Och när din hund kommit fram: bli glad och kela.

Koppelträning

Låt oss inse att koppel inte är något naturligt. Att gå med ett snöre runt halsen ingår inte i hundens naturliga beteende. Om din hund gnager sig loss från sitt koppel, så inse att du har en ganska driftig hund som förevisar naturligt beteende.

Men... för att fungera i det mänskliga samhället måste en hund ibland vara kopplad, för sitt eget och andras bästa. Valpar är ivriga och nyfikna och vill gärna dra iväg, att dra och streta emot din hund leder ingen vart, ni kommer att få fortsätta så reten av era liv tillsammans.

Nedan några sett att få stopp på dragandet:

1. När valpen drar: stanna, säg sitt (sitt ska vara inlärt tidigt).

Börja sedan gå, fast långsammare. Upprepa.

2. Gå med kort koppel, ha 1-2 meter koppel intaget. När valpen drar, släpp ut 1-2 meter samtidigt som du byter riktning 90 grader.

Var beredd på ett ryck. Hunden märker att du inte följer honom och får brott att gå åt ditt håll. Upprepa.

3. Valpen drar, stanna till lägg ner en godis strax bakom dig vid sidan. Börja gå igen. Valpen lär sig att strax bakom dig är en bra plats att vara på. Kombinera med övningarna ovan

Gå fot

<http://evabodfaldt.com/artikelsida.asp?intArticleID=14>

o s v

Långsiktighet

Om du tränar din hund rätt så får ni fasta rutiner.

Hunden vet när det ska sovas, ätas, ut och gå och vart detta sker.

Om du har som mål att träna en alert hund som följer kommando i OLIKA situationer på OLIKA platser, bör du (när valpen är trygg, med dig och sitt hem) bryta rutiner. I början kan valpen t ex vara ovillig och lite stressad över att maten serveras någon annan stans och att han/hon får vänta längre eller längre bort från skålen innan hon/han tillåts gå fram. Eller att ni leker kurragömma på en annan plats, eller att ni sover på en annan plats. Att kopplet inte alltid betyder promenad, att din hand i fickan inte alltid betyder godis.

Om du har planer på att träna en brukshund så är det bra att börja i tid, leka de framtida uppgifterna. Med en jakt/spårhund bör du leka mycket kurragömma. Introducera tidigt en vallhund till fåren. En skyddshund måste gilla att bita i saker (helst med dig och med utvalda leksaker). En vakt hund bör uppmuntras vara vaksam och inledningsvis tillbakadragen till främlingar/besökare. Gå före med gott exempel, var vaksam själv och visa valpen att du bryr dig om dennes varningsskall. E t c

En hund ... eller flera.

Din hund kan leva hela sitt liv utan att träffa en enda annan hund... men det vore onaturligt. En människa kan inte ersätta umgänget med andra hundar. Det räcker med att se två valpar leka för att inse detta. Aldrig är en valp så glad som när den tumlar runt med en likasinnad. Bitas och jagas med en frenesi som tvingar fram hela hundens fysiska potential.

En hund är ett socialt djur. Alltså vore det lämpligt att ha minst två. Men tänk efter noga innan du skaffar två valpar samtidigt. Det är mycket svårt att hantera två valpar. Träning i lydnad kräver en hunds totala uppmärksamhet på sin husse/matte. Två valpar hetsar upp varandra och bråkar, leker och tävlar. Ett alternativ för de som vill ha två hundar är att skaffa en till senare, när den första hunden är trygg och lugn i familjen/flocken.

En husse... eller flera.

En hund är genetiskt sett en jägare (även om mycket av detta "avlats bort" i flera raser). De flesta hundar är byggda för att spåra och jaga ikapp mat. Deras huvudsinnen är lukten och hörseln. De är byggda för att kunna springa fort och ibland länge. De är byggda för kamp, för att bitas, gräva, hoppa. Din hund behöver få leva ut allt detta om den ska komma nära sitt naturliga beteende. En trogen valp/hund ger sig sällan ut på äventyr (även om den är okopplad och utan uppsyn) om inte husse/matte (flockledaren) följer med, eller finns i närheten. Valpen ligger och väntar på att du ska hitta på något som ni kan göra tillsammans.

För att hålla igång en nyfiken valp krävs många timmar om dagen, speciellt om du som husse/matte har ambitioner att träna mycket lydnad. Om du inte har dessa timmar - så dela gärna ansvaret för hunden med fler "flockledare". En valp av en större ras kan lätt "slita ut" tre människor.

Inne eller ute hund?

Lägenhetshund, villahund, gårdshund.

Hundar har levt med människan länge, men är fortfarande ett djur med päls. Ett hus är en bekvämlighet som många pälsbeklädda hundtyper klarar sig utan. Djur står närmare naturen än människan. Att bo inne och bli matad och rastad med ett snöre runt halsen - är långt från en hunds naturliga liv. Att tvingas vara beroende av någon annan för att få gå på toaletten några gånger om dagen är inte ett optimalt liv.

Hundar (likt människor) kan naturligtvis anpassa sig till nästan alla typer av liv.

Om du väljer att ha en utehund (valp) så gäller fortfarande att valpen måste ha tillsyn minst var 4e timma. Det är viktigt att uppmärksamma om utehunden (valpen) är rädd eller orolig. Ta skall och gnyende på alvar. Det finns exempel på trygga valpar som kan sova ensam i/utanför hundkoja ensam hela natten, speciellt om de känner att de sover på en plats som upplevs som en central punkt i flocken. T ex att den ofta hör de andra flockmedlemmarna och att dessa syns då och då (huvuddörren) och om en flockmedlem kommer ut om valpen ger skall (då känner valpen att den har en viktig uppgift att vakta och att andra flockmedlemmar tar deras uppgift på alvar).

Sovplats.

Hundkoja. Korg. Soffan. Husses/mattes säng.

Frågor att ta hänsyn till:

- Temperatur. Vilken temperatur en hund trivs i beror på dess ras, dess päls.
- Viktigt är att en valp känner sig trygg. Beskyddad.
- Viktigt är att valpen känner närhet till "flocken". Inte lämnas ensam med sina "funderingar" och problem. Ni bör ständigt vara inom kommunikativt avstånd (precis som små människobarn aldrig ska lämnas helt ensamma)

Enligt lag skall en hund ha tillgång till skydd från väder och vind, och denna sovplats ska vara upphöjd från marken.

Bunden eller fri

Att ha en frispringande hund är oftast inte ett alternativ för de flesta hundägare. Det är t o m lag att en hund ska vara under ständig uppsyn eller bunden stora delar av året. Hundar ska under vår/försommar inte utgöra ett hot för nyfödda djur i skogen. När din hund blir könsmogen (hanar) ökar lusten för utfärder långt bort från flockledaren. En valp vågar sig sällan ut på äventyr långt från flocken, men dess revir utökas för varje månad allteftersom självförtroendet växer. Den unga (trygga) hunden håller sig oftast så nära flockledaren att valpen hör när det vankas mat.

Om du har en frispringande hund märker du snart vad din hund verkligen vill göra. Sådana saker som att smaska på bajs, bita sönder saker, gräva, rulla sig i jord (och annat), jaga andra djur, tugga på döda djur. Alltihop naturligt beteende för en hund.

Lagen om skötsel av hundar

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20071150.htm>